

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan popoldne.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.
Upravišтво: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Narodni svet.

Nad vrati v zborovalno dvorano češkega Narodnega sveta je kovinska plošča s približno sledečim besedilom: Ko prestopis ta vrata, tedaj pusti za seboj vse osebne in vse strankarske ozire in na umu ti bodi le interes naroda!

Ker se je ravnal češki Narodni svet po tem načelu, zato je vedno bila češka nacionalna borba uspešna. Zakaj gojitev tega načrta je ustvarila med češkim narodom oni čut solidarnosti, ki je povzročil, da se je čutil češki narod v vseh važnih trenutkih kot nedeljiva celota in da tudi najmočnejše strankarstvo ni moglo niti otemniti vsenacionalnega ideala. Smelo smemo reči: Brez češkega Narodnega sveta ne bi bilo nikdar mogoče delovanje češke medvojne mafije, brez slednje pa bi bilo popolno osvobodjenje češkoslovaškega naroda le problematično. Sele v Narodnem svetu organiziran narod more razviti vso svojo silo in v odločilnih trenutkih je razlopolaganje z vso silo odločilno.

Slovenci smo bili v Avstriji in smo se danes v neprimerno slabšem položaju kot Čehi. Ne samo, da smo gospodarsko neprimerno šibkejši, smo tudi nacionalno na slabšem, zakaj več kot tretjina našega naroda je pod tujim jarmom. Kljub temu pa imajo Čehi svoj Narodni svet še danes, kljub temu pa nimamo svojega Narodnega sveta niti danes.

Pri nas je Narodni svet potreben še v drugem oziru. Čut solidarnosti je pri nas sila majhen in čisto izključeno je, da bi si n. pr. Slovenci v tujini tako medsebojno pomagali, kakor delajo to Čehi. To ve vsakdo od nas.

Pa naše strankarstvo! Kako neprimerno močnejša je pri nas strankarska strast kot pri Čehih! Na Češkem tvorijo že leta dolgo vladno vse češke stranke, pri nas pa se suče ves parlamentarni boj vedno okoli vprašanja, kako izriniti nasprotnika od vlade. Vsled obstoja češkega Narodnega sveta uporabljajo vse češke stranke svojo politično moč v to, da okrepe stališče svojega naroda, vsled neobstoja slovenskega Narodnega sveta pa uporabljajo vse slovenske stranke svojo politično moč le v to, da oslabe svojega slovenskega nasprotnika. Pri Čehih je posledica političnega boja okrepitve narodne pozicije, pri nas pa oslabeitev naroda.

Tega zapravljanja narodnih sil ne smemo več trpeti in tudi mi moramo dobiti svoj Narodni svet, od vsega naroda priznana korporacija, v kateri ne velja ne osebni in ne strankarski, temveč samo splošno nacionalni interes.

Ta Narodni svet mora izvesti organizacijo našega narodno-obrambnege dela, iz tega Narodnega sveta se mora pričeti delo za našo gospodarsko osamoslobovanje in v manjšinskem muzeju Narodnega sveta mora biti znanstveno preučevanje problema našega naroda v vseh podrobnostih! To je sedanja naloga našega naroda!

V Jugoslovanski Matici so podani že osnutki našega Narodnega sveta. V Jugoslovanski Matici so zastopane vse slovenske stranke in vsled njihovega složenega dela so tudi že podane smernice za delo Narodnega sveta. V nedeljo zboruje v Ljubljani Pokrajinski odbor Jugoslovanske Matice. Naj bi pomenil prvo stopnjo k ustvaritvi slovenskega Narodnega sveta. Naj bi dal vsaj to, da bi delegati Jugoslovanske Matice in zastopniki političnih strank zanesli misel Narodnega sveta med najširše plasti ljudstva in tako pripravili tla, da bo užival Narodni svet, kadar bo ustanovljen, popolno avtoriteto.

Zlasti pa naj bo povsodi razširjeno načelo Narodnega sveta: V vsenacionalnih zadevah se konča vsako strankarstvo in vsi osebni interesi. Prodre pa naj tudi spoznanje, da so stvari, ki so nam vsem skupne in da moramo zavoljo njih vedno biti pripravljeni žrtvovati ne samo svojih osebnih, temveč tudi svoje strankarske interese.

Enkrat na leto, na dan ustanovitve Narodnega sveta ali pa na dan Pokrajinskega zbora Jugoslovanske Matice pa mora utihniti sploh vsak strankarski boj. Tudi Slovencem je potrebna treuga. Dej, tudi Slovencem je nujen dan političnega počitka.

Kralji v Beogradu.

Kralj odide na kratko v Topolo. — Prihodnji teden prično konzultacije.

Beograd, 11. julija. Danes zjutraj ob 9.6. uri je došel v Beograd N.J. Vel. kralj Aleksander. Kralj je prišel v spremstvu podpolkovnika Dimitrijevića. Na postaji je pričakovalo kralja nekoliko ministrov in maršal dvora. S postaje je kralj takoj odšel v dvo. Kraljica in prestolonaslednik Peter sta spremila kralja pri odhodu z Bleda do Lesc, od koder sta se vrnila nazaj na Bled. Kakor doznava vaš dopisnik, bo ostal kralj v Beogradu samo kratek čas; morda odpotuje že danes zvečer ali pa jutri v Topolo. V Beograd se vrne v nedeljo zvečer, tako da se more pričakovati pričetek političnih konzultacij za prihodnji ponedeljek. Ne ve se točno, da-li bo kralj tekom današnjega dne sprejel kakega politika.

Beograd, 11. julija. Jutri zjutraj ali pa že danes popoldne bo odpotoval kralj v Topolo samo v spremstvu svoje suite. Kralj bo ostal v Topoli tekom jutrišnjega dne, na to pa se vrne v Beograd.

Pred odločitv jo.

Koncentracijska vlada ni verjetna.

Beograd, 11. julija. Takoj po prihodu kralja v Beograd je odšel g. Pašić v predsedstvo vlade in sklical plenarno sejo vlade, da se posvetuje o politični situaciji. Ni izključeno, da bo šel ministrski predsednik Pašić danes sam na dvor ter referiral kralju o politični situaciji in morda podal tudi ostavko kabineta. Toda tu so prepričani, da bo podal Pašić ostavko kabineta šele pričetkom prihodnjega tedna.

Beograd, 11. julija. Iz vladnih krogov se doznava, da bo skušal predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović doseči, da bo igral ob priliki reševanja prihodnje krize čim manjšo vlogo, da bi rešitve krize ne zavlačeval. Samo če bi se v kakem izrednem slučaju od njega zahtevalo, da poskuša sestaviti koncentracijsko vlado, bi Ljuba Jovanović sprejel mandat. Pogoji za koncentracijsko vlado pod Ljubo Jovanovićem pa bi bili isti, kakor jih je stavil svoj čas opoziciji za koncentracijsko vlado Marko Trifković. Radi-

grad. Opozicija nestrpno pričakuje, ali bo danes g. Pašić posetil kralja ali ne. Pričakuje se, da bo prvi pozvan v avdienco predsednik parlamenta g. Ljuba Jovanović.

Beograd, 11. julija. Kakor vedno tik pred važnimi dogodki v politični situaciji, ni bilo večeraj popoldne znamenovit nobenega značilnega dogodka. Nadaljujejo se samo priprave ministrskega predsednika Pašića in vlade za energično borbo proti opoziciji po prihodu kralja v Beograd.

Beograd, 11. julija. Vaš dopisnik doznava, da bo zvečer ob 7. uri kralj odpotoval iz Beograda v Mladenovac, odtod pa dalje v Topolo. Jutri bi prisostvoval svečanostim v Topoli, poju-trišnjem pa se vrne iz Topole v Beograd. Nato bo pričel v ponedeljek razplet krize. Kralja spremlja v Topolo njegov prvi adjutant general Hadžić. Kraljica s prestolonaslednikom Petrom bo odpotovala v letovišče romunske vladarske hiše v Sinajo.

kali so trdno prepričani, da more biti rešena kriza samo z volil. mandatom.

Beograd, 11. julija. Sinoči je ministrski predsednik Pašić dolgo konferiral v predsedstvu vlade z notranjim ministrom Srškićem, potem pa z ministrom Krsto Miletićem in Veljo Vučkovićem. Razpravljali so o politični situaciji in o izhodu iz nje. Ministrski predsednik Pašić je definitivno sklenil, da predloži ostavko vlade; poprej pa bo še pripravil situacijo, da se uresniči njegove kombinacije. V radikalnih krogih trdijo z vso gotovostjo, da bo dobil Pašić v četrtek, dne 17. t. m., volilni mandat.

Posvetovanje Korošca z Davidovićem.

Beograd, 11. julija. Danes popoldne je konferiral dr. Korošec z Davidovićem. Konferenca je bila informativna značaja, ker sta hotela oba premotriti politično situacijo, ki je nastala po prihodu kralja v Beograd in vse eventualnosti, ki morejo nastati.

Vpad bolgarskih razbojnikov na naš teritorij.

Beograd, 11. julija. V zadnjem času zavzema aktivnost Todor Aleksandrova vedno večje dimenzije. V zadnjih dneh je prešlo več njegovih agentov na naš teritorij. Po obmejnih krajih in vaseh so lepili in delili plakate, na katerih pozivajo makedonski narod v boj za neodvisnost Makedonije. Istočasno se vrši koncentracija čet Todor Aleksandrova pri selu Petrica, kjer je zbranih dotedaj preko 800 ljudi. V teh četah javno govore o oboroženem pohodu na Makedonijo, ki naj bi opogumil prebivalstvo.

Beograd, 11. julija. Notranje ministrstvo je dobilo zanesljivo poročilo, da so 1. t. m. prestopile našo mejo pri selu Petrici 4 komitske čete po 30 ljudi. O tem prehodu preko meje so poročali naši kmetje oblastem, ki so takoj z žandarmerijo formirala zasledovalne oddelke. Ti so nemudoma pričeli zasledovati komitaše. Naleteli so nanje po planino Ogražden, nakar se je takoj vnela ljuta borba. Komitaši so imeli 6 mrtvih in večje število ranjenih. Na begu so komitaši pustili tudi veliko svoje opreme v skupni vrednosti preko 200.000 levov.

ARETACIJA RADI TISKA ZAPLENJENE BROŠURE.

Beograd, 11. julija. Policija je aretirala faktorja tiskarne A. S. a. d. Nikolo Stefanovića, ki je obtožen, da je kriv radi tiskanja komunistične brošure »Makedonija Makedoncem«.

Vsaj en dan v letu treba posvetiti vse misli narodu, vsaj en dan v letu treba misliti le na brate v tujini. Narodni svet mora to izpeljati, zato na delo za ustanovitev Narodnega sveta!

Dijaštvu prenovljena društva.

Dovoljeno je samo članstvo v jugoslovanskem Sokolu.

Beograd, 11. julija. Ministrstvo prosvete je poslalo vsem srednjim šolam v državi dva razpisa. V prvem razpisu odreja prosvetno ministrstvo, da odslej dijaki ne smejo biti več vpisani v društvi SRNAO, HANAO in ORJUNA. Ravno tako ne smejo biti dijaki več člani hrvatskega Sokola in slovenske orlovske organizacije. Dijaki smejo biti samo člani jugoslovanskih sokolskih organizacij. V drugem razpisu odreja prosvet. ministrstvo vsem srednješolskim ravnateljem, profesorjem ter učiteljem, da se ne smejo z dijaki udeleževati sprejemov ministrov in politikov, kadar pridejo ti na volilno agitacijo.

ROMUNSKA KRALJEVA DVOJICA NA LETOVIŠČU.

Beograd, 11. julija. Danes zjutraj je prispela v Beograd iz Bukarešte brzojavka, da je kraljeva dvojica odpotovala na svojo letno rezidenco v Sinaji. Prestolonaslednik kraljevine SHS Peter bo bival celo leto pri kraljevi rodbini v Sinaji.

ROMUNIJA, TURČIJA IN GRŠKA.

Beograd, 11. julija. V beograjskih političnih krogih se komentira vest, da je poslala romunska vlada v trenotku, ko je pričela konferenca Male antante v Pragi, svoje črnomorsko brodogradnjo pred Carigrad. Ta poset rumunskega brodogradnja označujejo tu kot željo romunske vlade, da se Romunija približa Turčiji. Istočasno pa pravijo tu, da je smatrati obnašanje Romunije napram grški republiki kot demonstracijo napram njej.

Plenarna seja vlade.

Beograd, 11. julija. Plenarna seja ministrskega sveta je trajala v ministrskem predsedstvu do 14. ure. Na seji so govorili o tem, da poda Pašić ostavko vlade v ponedeljek. Ministri iz političnih razlogov te vesti zavračajo ter jih celo demantirajo, ker nočejo, da bi se izzvala v političnih krogih vznemirjenost. Splošno se smatra, da je vprašanje Pašićeve voline vlade že gotova stvar, ker je bilo že vse domenjeno na Bledu. Tako bo cela situacija popolnoma razčiščena prihodnji teden zelo hitro in se ne bo uporabila nobena kombinacija, kakor v zadnji krizi.

Na seji vlade je bilo nadalje popolnoma odobreno delo naše delegacije za trgovinska pogajanja z Italijo. Nadalje so razpravljali o reparacijskem problemu v zvezi z medzavezniško konferenco v Londonu, o splošni situaciji in o volitvah.

Po seji je ostal Pašić v predsedništvu vlade in je dolgo konferiral s Trifunovićem. Mislilo se je, da bo podal Pašić še danes ostavko kabineta. Toda ministrski predsednik Pašić je odšel s predsedstva vlade naravnost domov. Vašemu dopisniku je ministrski predsednik Pašić izjavil: »Ni nobene spremembe v situaciji.«

Odpor proti odpravi svobode tiska v Italiji.

Rim, 11. julija. Opozicija in tudi zmerni krogi nadaljujejo z vso srditostjo boj za vpostavo tiskovne svobode. Od fašistom prijaznih listov je najbolj ogorčen »Giornale d'Italia«, ki zahteva, da naj se ti ukrepi čim prej odpravijo. Mussolinijevo glasilo »Popolo d'Italia« poziva vlado, naj se ne uda ter zahteva, da naj ostanejo ukrepi za vedno v veljavi. Popolarski »Popolo« se obrača na ugledne poslance med parlamentarno večino, naj jasno izrazi-

jo svoje mnenje o teh ukrepih. Ali je mogoče, da je pustila parlamentarna večina Mussoliniju proste roke, da je Mussolini izdal ta ukrep, ne da bi poprej dobil pooblastilo od zbornice? Tudi sindikat dopisnikov je protestiral proti tem ukrepom. Znani fašistovski disident Massimo Rocca pravi, da je ta ukrep ukaz za državljansko vojno, ki se ga bodo komunisti izvrstno poslužili.

Dr. Ninčić v Pragi.

Beograd, 11. julija. Zjutraj je dospelo iz Prage uradno poročilo, da je prišel tjakaj naš zunanji minister Ninčić s svojo soprogo, šefom kabineta in s šefom presbitorja. Takoj po svojem prihodu v Prago je zunanji minister dr. Ninčić dolgo konferiral z našim praškim poslanikom g. Nešićem. Danes ob 11. uri prisostvuje dr. Ninčić prvi konferenci Male antante.

PREISKAVA RADI MATTEOTTIJEVEGA UMORA.

Rim, 11. julija. Opozicija strogo nadzoruje potek preiskave radi umora Matteottija potom novinarjev, ker se boji, da hoče vlada potlačiti vso afero. Poslanec Baldesi poziva v listu »Lustiz« bivšega državnega podtajnika v ministrskem predsedstvu Acerbo, naj pove, ali je bil on tisti, ki je 12. junija (to je na dan umora poslanca Matteottija) telefoniral iz palače Viminale v bolnico San Giacomo, naj tam pripravi eno posteljo za nekega ranjenca. Acerbo odločno zanika te domneve. Baldesi jemlje to na znanje, ugotavlja pa še enkrat, da je gotovo, da je 12. junija nekdo telefoniral iz Acerbove pisarne v bolnico. Če ni bil to Acerbo, je bil pa kak njegov uradnik.

NAŠ VOJNI DOLG ANGLIJI.

Beograd, 11. julija. V Beogradu je sestavljena komisija, v kateri se nahajata dr. Nedeljković, univerzitetni profesor in general Jocićević. Komisija bo preiskala naše vojne dolge v Angliji in pripravila material za njihovo likvidacijo. Ti naši vojni dolgovi znašajo po angleškem proračunu 26 milijonov funtov šterlingov, toda po našem računu znašajo ti dolgovi polovico manj. Ta diferenca prihaja odtod, ker je Anglija dobavljala vojni material naši državi preko Francije in sta obe državi zaračunavali nam ta vojni material. Naša vlada je opozorila angleško vlado na to, toda angleška vlada vztraja pri svojih zahtevah. Ta komisija bo proučevala vsa zadevna vprašanja in bo odšla v Anglijo v svrhu nadaljnjih pogajanj.

POGAJANJA Z MADŽARSKO.

9 konvencij je sklenjenih, preostaja jih še 13.

Beograd, 11. julija. Danes je vlada v uradnem komunikatu objavila, da je bilo v dosedanjih pogajanjih med našo kraljevino in Madžarsko sklenjenih 9 konvencij o raznih vprašanjih. Konvencije bodo skoraj podpisane od vlade in potem ratificirane. Še ostalih 13 konvencij pa bo sklenjenih po 1. septembru t. l.

ANGLEŠKO-FRANCOSKI SPORAZUM IN ITALIJA.

Rim, 11. julija. Sinoči sta angleški in francoski poslanik izročila ministrskemu predsedniku Mussoliniju 2 popolnoma enaki spomenici glede sporazuma med Macdonaldom in Herriotom. Italijanska vlada z veseljem ugotavlja, da je bil francosko-angleški sporazum dosežen na podlagi onih smernic, ki jih je nameravala italijanska delegacija predložiti londonski konferenci.

Azijatska kuga v Grčiji.

Naše zdravstveno ministrstvo je že izdalo potrebne varnostne odredbe.

Solun, 11. julija. Pred nekaj dnevi je bilo konstatirano v Atrosu 7 slučajev azijske kuge. Ravno tako so konstatirali v Kalamarisu 3 slučaje te nevarne epidemije. Včeraj se je ta epidemija pojavila v Solunu, kjer so ugotovili 6 slučajev. Oblastva so ukrenila vse potrebne mere, da se prepreči širjenje te nevarne bolezni.

Beograd, 11. julija. Ministrstvo narodnega zdravja je izdalo vse potrebne naredbe, da se takoj napravijo na vseh prehodnih točkah na meji med našo državo in Grčijo potrebne karantene. Tu se bodo zadržali in preiskali vsi potniki, ki bodo prestopali mejo.

SILEN POŽAR V MESSINI.

Messina, 11. julija. Včeraj okrog poldne je nastal v poslopju mestne normalne nenadoma ogenj, ki se je z veliko naglico razširil do bližnje cerkve, gimnazije in lesenih barak. Med gašenjem je pihal močan veter, ki je požar še bolj širil. V teku štirih ur je zgorela normalna, gimnazija, cerkev in okrog 250 barak. Da bi ognjegasci omejili požar, so razdejali 118 barak. Na pomoč je prišlo tudi vojaštvo. Pri gašenju je bilo ranjenih nad 30 ljudi. Radi tega požara je ostalo okrog 1500 ljudi brez strehe. Javnost pripisuje vso krivdo vladi, ki še do danes ni poskrbela, da bi se postavila poslopja, ki so bila porušena po zadnjem potresu.

Borzna poročila.

Beograd, 11. julija. Dunaj 0.1215. Pariz 441—442, Praga 252—253.5, London 371 do 372, New York 85.5—85.6, Milan 365.25—366, Curih 1540, Budimpešta 10.5, Bukarešta 35.5—36.

Curih, 11. julija. Pariz 28.25, London 2405, New York 553.5, Italija 23.57, Praga 16.27, Dunaj 0.00785, Beograd 655, Berlin 1.32, Bruselj 25, Budimpešta 0.0065.

Zagreb, 11. julija. Devize: Curih 15.40—15.50, Pariz 432.50—437.50, Praga 251.75—254.75, New York 85.20—86.20, London 363.50—366.50, Milan 342.50—372.50, Dunaj 0.1204—0.1221, Valute: dolar 84.125 do 85.125.

Trst, 11. julija. Predborza: Beograd 27.475—27.335, London 101.90—102.10, Pariz 119.75—120, New York 23.45—23.50, Curih 422.50—424, Dveta 0.0331—0.033, Praga 69.25 do 69.75.

Program tretje internacionale.

Prvič po smrti Ljennina je zborovala tretja internacionala. Zborovanja se je udeležilo več kot tisoč delegatov, ki so zastopali 54 delegacij. Ti delegati so izvolili obširen odbor in 16 komisijs, molili na svoj način pred mavzolejem Ljennina za zmago revolucije, peli na slavo ubitega Bolgarja Blagojeva, se udeležili običajnih parad in končno sprejeli zapovedane resolucije o svetovni revoluciji, zmagi Ljenninizmu in slinilo. Vse je poteklo seveda v največjem redu, vsaj so imeli dostop samo sigurni pristaši, kontrola manjšega sveta pa je bila onemogočena z določbo, da nimajo zunanji časniki dostopa na zborovanje. Na zborovanju so nastopili prvi sovjetski voditelji, tako Rjtkov, čegar govor smo v izviru navedli že včeraj. Posebno važnost pa je imel govor Zinovjeva, ki je podal nekaj program tretje internacionale. V svojem štiriurnem govoru je izjavil Zinovjev približno sledeče:

Po socialni revoluciji strememo komunistično gibanje se razvija počasneje, kakor pa se je pričakovalo. To v sled tega, ker prodira misel, da se zmaga proletarijata nikakor ne da doseči potom parlamentarne borbe le počasi. Priznati pa je treba, da prodira zato ta misel tem trdovratneje. To najbolj dokazuje notranja slabost evropskih držav, družbe in gospodarstva, ki so vedno bolj prisiljeni, da sklepajo dogovore s socialisti. V tem oziru se je popolnoma uresničilo proročanje prejšnjega kongresa, ki je napovedoval nominalno demokratično in pacifiistično dobo. Komunistična internacionala nasprotuje demokratskim iluzijam, ker ne more proletarijat v nobenem slučaju zmagati z od meščanstva ustvarjenimi

političnimi sredstvi. Ravno tako pa pobija proletarijat tudi pacifizem, ki ni drugega ko uspalno sredstvo za delavce. Končno pobija komunistična internacionala tudi poročilo izvedencev, ki so vsilile za nemški proletarijat, pa čeprav se zanj žrtvuje kratkovidna meščanska stranka Nemčije. Enotna fronta delovnih slojev je samo vprašanje moč in praktične organizacije mas. Delavska aristokracija in levoliberalni mali ljudje morejo biti včasih za proletarijat prav koristni, pa čeprav so v svoji notranjosti protirevolucionarni. Koalicija s socialnimi demokrati pa je nemogoča. Edina zdrava zveza je mednarodna zveza delavcev in kmetov. Kvantitativno je komunistična internacionala ravno tako močna, ko socialistična internacionala. Peti kongres bo izdelal definitiven program komunistične internacionale. Poljuden bodi jezik revolucije!

Upamo, da si ta programni govor Zinovjeva predtajo tudi naši komunisti in da izvajajo tudi potrebne posledice in se odkrito priznajo k načelom tretje internacionale. Da ne bodo več govorili o svojem pacifizmu, ki je protikomunističen in zato v njihovih ustih laž! Da ne bodo več govorili o enotni fronti s socialno demokracijo, zakaj tudi to je po besedah Zinovjeva protikomunistično. Zato svečan pokop zvezi delovnega ljudstva, če so v tej zvezi tudi socialni demokrati, zato nobenega komunističnega glasu dr. Periču, ali pa zatajite svoje komunistične bratce v Sovdepiji. Slepomišljenja mora biti konec! Moskva je jasno izpregovorila, sedaj je vrsta na naših komunistih, da izpregovore enako jasno!

Slovanski svet.

ČEŠKOSLOVAŠKA.

Pred novimi volitvami. Kriza med vladnimi strankami, katere danes ne taje niti v oficijelnih krogih, še vedno ni končana. Strastna borba zaradi uvoza carine na poljedelske pridelke traja med socialisti in agrarci dalje. Vodijo se sicer že tedne dolgo pregovori za likvidacijo krize, toda dosedaj brez posebnega uspeha. Zaprake so predvsem načelnega značaja in se zlasti poostrejujejo med najjačimi strankami vladne skupine, med socialnimi demokrati in agrarci. Izkušeni parlamentarec, ministrski predsednik Švehla se sicer trudi, da bi s svojo politično dalekovidnostjo in parlamentarno spretnostjo dosegel sporazum, toda izgleda, da zo zapreke tako velike, da mu bo to le težko uspelo. Položaj se je zlasti poostiril vsled zahteve moravskega krila socialnih demokratov, ki so od strankinega načelstva zahtevali, da se pod nobenim pogojem ne stopi v pogajanja zaradi agrarnih carin, ker bi se s tem oškodovalo narodno gospodarstvo. Če usvoji ta predlog načelnost socialne demokratične stranke, potem je padec sedanje vladne koalicije netržen. Ta možnost se v političnih krogih resno razpravlja in govori se, da bi se v tem slučaju vršile nove volitve začetkom prihodnjega leta.

Kongres obrtniške stranke v Pragi. Ob prihodni obrtniške razstave se je vršil v Pragi kongres obrtniške stranke, na katerega je poslalo 684 organizacij 540 delegatov. Na kongresu se je povdarjalo, da stalno raste stanovska samozavest obrtnikov in da je stranka pri

zadnjih volitvah zelo napredovala. Nato so se razpravljala razna stanovska in gospodarska vprašanja in so bile sprejete temu odgovarjajoče resolucije.

Konferenca češkoslovaških komunističnih žen je sklicana v Prago za 7. in 8. september.

Nov sovjetski poslanik v Pragi. V Prago je prispel novi sovjetski poslanik Ovsejenko, ki bo te dni predal predsedniku Masaryku svoj akreditiv. Češki tisk simpatično pozdravlja novega poslanika, ki je pokazal l. 1918 kot zapovednik rdeče armade v Ukrajini tople simpatije za Čehoslovake.

RUSIJA.

Moskva pozivlja bolgarske kmete na upor. Odbor moskovske kmetijske internacionale je poslal te dni dva proglasila. Prvi je naslovljen na kmete vsega sveta in pozivlja vse kmetstvo ljudstvo na boj proti oboroževanju in proti vladi tujecev v raznih kolonijah. Ta proglas so podpisali zastopniki Rusije, Poljske, Nemčije, Francije, Čehoslovake, Bolgarske, Indokine, skandinavskih držav, Mehike, Japonske in Združenih držav Severne Amerike. Drugi proglas je namenjen bolgarskim kmetom in se nanaša na umor Petkova. Proglas kliče bolgarske kmete v boj proti vladi: Cankova in hvali Stambolijskega. Daskalova in druge voditelje bolg. zemljoradnikov. Proglas je podpisalo vodstvo Mednarodnega Kmetijskega Sveta.

Italijanska krizarica v ruskih vodah. V Petrogradu se vrše velike priprave za sprejem italijanske vojne ladje »Mirabello«, ki ima priti v kratkem v Petrograd. Sestavil se je poseben spre-

Prosveta.

Izšli sta 7. in 8. številka »Ljubljanskega Zvona«. Vsebinska zadnjih dveh števk Ljubljanskega Zvona, ki sta pravkar izšli v enem zvezku, je izredno pestra. Kakor pri vsaki številki, tako in še mirneje lahko priznamo ob zadnjih dveh, da je ta mesečnik naša najboljša moderna beletristična revija. Kozakova povest Šentpetar, kateri je v tem zvezku odmerjeno nekoliko več prostora, je v letošnjem »Ljubljanskem Zvonu« zanimivo obdelana narodna snov, vsled katere si je zagotovil Juš Kozak med našimi modernimi beletristi odlično mesto. Tudi ostala vsebina poslednjih dveh števk je zelo mikavna in zanimiva. Recenzijski del lepo izpopolnjujeta stvarni oceni Golarjevih Kmečkih povesti in Pastirjeve neveste ter Milčinskih zgodb kraljeviča Marka. — Vsebinska zadnjega zvezka je sledeča: J. Kelemina: Umetniški princip poezije, I. A. Krylov: Jeklo (iz rusčine prevedel B. Vdovič), Juš Kozak: Šentpetar (nadaljevanje), Igo Gruden: Noč tesno, Dr. Ivan Pregelj: Vloga »omladine« v prvem obdobju »mladoslovskega« pokreta, R. Maister: Dolenjska noč, Alojzij Remec: Magda, Ivo Šorli: Gospod Tadej, Miran Jarc: Sfinška, dr. A. Debeljak: Iz hispano - ameriške književnosti, Mirko Pretnar: Sveta Trojica, Stanko Malcen: Iz knjige »Zemlja«, Vladimir Levstik: Rdeči Volk in Minehaha, Rad. Peterlin-Petruska: Nauk, I. A. Krylov - B. Vdovič: Kamen in črv, Karlo Kocjančič: Skozi desno okno, Kozakova poročila, ocene in kronika.

»Planinski Vestnik.« 7. številka tega glasila naših planincev je izšla. Odlikuje se po spretno urejeni lepi vsebini, ki je naslednja: Dr. Klement Jug: Pizaleznice v vzhodnih Julijskih in v Kamniških planinah, Janko Mlakar: V Visokih Turah, Dušan Jelčič: Izlet članova Srpskog Planinskog društva u Valjevski okrug, Kotiček: Esperantisti na Storičju (Vlad. Topolovec), Cez hrib in dol, Izpod Triglavu (Franek Š. Bohinjski) in društvena poročila.

Nova slovenska drama. Naš znani goriški pisatelj in pesnik France Bevk, je izročil ravnatelju mariborske drame g. Valo Bratina svoje najnovejše literarno delo, trodeljansko dramo »Kajne«, v kateri obdeluje problem narodnega izdajstva in odpadništva v Primorju. Ideja drame je na videz politična, je pa po svoji strogi umetniški izvedbi, naravnih in globokih prizorih ter deležnem jeziku delo prve vrste. »Kajne« je sploh prva aktualna slovenska narodna drama, v kateri ostaja naša stvar zmagovalka. Drama se bo najbrže igrala kot otvoritvena dramska predstava prihodnje sezone. O Bevkovi drami bomo še spregovorili.

Novi vodja varaždinskega Mestnega gledališča. Varaždinsko Mestno gledališče odpre letošnji sezoni z redno sezono. Umetniškega voditelja je imenovan g. Tepavac, dosedajni režiser in igralec mariborskega Narodnega gledališča. Gospod Tepavac je dobra moč, inteligenten in nadarjen igralec in ga bo Maribor težko pogrešal. **Slovanski svet.**

jemni odbor iz članov Sovjeta narodnega komisarijata in Vseruskega izvršilnega odbora. Moskovski italijanski konzul Norducci je izjavil, da ni Mirabello samo krizarica, ampak tudi ledolomec, ki bo razbil dosedaj zamrle spone med Rusijo in Italijo.

Sodba v procesu trinaestorice, ki je bila obtožena spionaže in protirevolucionarnega rovarjenja je bila te dni izrečena. Šest obtožencev je bilo obsojenih s pripombo, da je pomilostitev za nje izključena. Ostali so bili obsojeni na dolgoletno težko ječo, med njimi hčer bivšega generala, gubernatorja Skalanova na deset let. Težko, da bi kdo preživel ječo.

Zanimiva ruska narodopisna ekskurzija. Sovjetska vlada je nedavno organizirala novo narodopisno ekskurzijo na ruski sever. Ekskurzija je obiskala kraje, naseljene od Ceremisov, od katerih je posebno zanimivo plemo Mary, ker se je to plemo po revoluciji vrnilo iz pravoslavja v poganstvo. Udeležence ekspedicije pripoveduje o tem sledeče: Či-Mari, kakor se imenujejo pravi Ceremisi, verujejo, da vlada nad svetom Bog, ki se pa za ljudske težave prav ne briga. Za ljudsko življenje so mnogo važnejši razni nižji duhovi, katerim pravijo dusi. Od teh so najvažnejši ženski duhovi, takozvane Ovde. O teh Ovдах se širijo razne legende. Ovde žive v gozdu. So to žene, pokrite po vsem telesu z dlako, noge pa so jim obrnjene nazaj. Love ljudi in jih pošiljajo v smrt. Silno pa pazijo na svojo dlako. Če je komu uspelo, da jim iztrga samo eno dlako, potem jo odkupijo Ovde s celim peharjem zlata. Sicer pa so Ovde prizadejale ljudem mnogo škode. Z zadovoljstvom mučijo ljudi in živino. Najraje pa divjajo po poljanah, jahaje na kmetijskih konjih. Verska zgodovina Marov je sploh zelo zanimiva. Pred leti je prišlo med pravoslavjem in poganstvom pri Marih do kompromisa. Vsled tega je nastala popolnoma nova sekta, takozvana Kugu-sorta. Ta sekta je še izpovedovala poganstvo, toda bila je prepojena s krščanskimi mislimi. Tako je verovala v enega Boga in zavrgla celo vrsto duhov. Popolnoma se od vere v duhove seveda ni oprostila.

Radičev konec.

Pod tem naslovom je priobčil »Venkov«, glasilo čeških agrarcev zanimiv članek, čegar najvažnejše misli priobčujemo v sledečem:

Od jugoslovenskih politikov je bil pri nas Radič najbolj znan. Relegiran z zagrebške univerze vsled političnih vzrokov je prišel v Prago ravno za časa olimpijskega procesa, ko je bilo vse očiščeno silno napeto. Radič je postal skoraj med dilažmovo poznano osebnost. V dilažskem listu »Osvěta« je izšla cela vrsta njegovih člankov, ki so mu pridobili ime tudi v izvenidajski javnosti. S češkim življenjem se je zblizal tudi s tem, da je poročil hčer znanega češkega časnika. Dilažska mladina je tedaj vsa poznala Radiča in že tedaj je veljal kot nadarjen človek, revolucionar po instinktu, kot politični mistik in kot demagog. Iz Prage je odšel Radič v Pariz na visoko politično šolo. Toda svojih posebnosti, ki so mu prinesle sicer dosti simpatij med nerazodno maso, se ni niti tu osvobodil. Potem se je vrnil v domovino. Brez čute odgovornosti, ki je zlasti potreben voditelju mladega naroda, je osnoval veliko kmetijsko stranko in jo čisto postavil v službo nasprotnikov jugoslovenskega naroda. Na las enako, kakor Hilinka, deluje Radič in kakor je Hilinka zapriseljen sovražnik čehoslovaškega edinstva, tako se bori Radič proti jugoslovenskemu edinstvu. Ni se pa zadovoljil Radič z agitacijo v domovini. Znana je njegova pot v Anglijo, kjer pa je doživel hladen sprejem. Po tem neuspehu je šel na Dunaj, kjer je hotel ustanoviti zvezo zatiranih narodov v novih državah. Toda tudi ta namera mu ni uspela, ker je avstrilska vlada izjavila, da ne trpi nobene hujskaške agitacije na svojih tleh. Tedaj se je Radič brez prevdara odločil za Moskvo in ponudil boljševikom svojo seljaško stranko. Nesej je v pravem pomenu besede kožo hrvatskega kmeta na trg. Boljševiki so seveda ponudbo z veseljem sprejeli. Danes se potika Radič kot nemirni duh na okoli, kajti domov ne sme, na Dunaju ga ne marajo in tako je zadel Radiča usoda vseh demagogov.

John W. Dawls.

Po več kot stokratnih glasovanjih je bil izvoljen v Severoameriških Združenih državah za demokratskega predsedniškega kandidata Amerike John W. Dawls iz Clarksburga v West Virginiji. Dawls je sedaj star 51 let ter se udeležuje 25 let v politiki. V tem času je dve leti zastopal svojo domovino West Virginijo v reprezentantskem domu. Po poklicu je odvnetnik ter je na glaslo kot izboren pravnik. Svojo kariero je pričel v Clarksburgu; leta 1913 ga je imenoval Wilson za generalnega pravdnika Združenih držav. Leta 1918 ga je imenoval Wilson za poslanika v Londonu, kjer je ostal do 1921. Kasneje se je Dawls zopet posvetil odvnetniški praksi in je med drugimi zastopal tudi firmo Morgan. Bil je tudi zastopnik ameriškega zakladnega urada v Parizu.

Za Dawlsa je značilna njegova izjava, ko so mu svetovali, naj odloži zastopstvo Morganove firme, češ da bi se na ta način izognil očitku, da zastopa velekapital; dejal je, da bi smatral za nečastno zapustiti spoštovane in poštene klijente brez zadostnega razloga na cedlu.

Dawls je izboren govornik in oseba, ki si zna pridobiti zaupanje. V svetovni politiki zastopa Dawls ideje Lige narodov in je za pomirljivo nenaščevalno politiko. Dawls je odločen pristaša Zveze narodov. Kot zastopnik ameriškega zakladnega ministrstva v Parizu, je Dawls predlagal, da naj Amerika takoj dovolji Evropi posojilo. Njegov predlog je tedaj vzbudil senzacijo, žal, da se Amer. ni dovolj upoštevala.

Politične vesti.

Davidovičev odgovor Pribečevu. Ljuba Davidovič je poslal »Pravdi« izjavo, v kateri odgovarja na Pribečevovo pisanje. Davidovič pravi, da je Pribečevem sploh noče debatirati, ker Pribečev ne govori resnice, kar dokazuje s tem, da je dal Pribečev izjavo, v kateri je trdil, da dana beseda v politiki ne veže nikogar. Odgovarja pa mu vseeno na članek »Jasna situacija« in pravi: Jaz sem v poslanskem klubu in v glavnem odboru predčital tekst programa, na katerem je zasnovan sporazum demokratske, muslimanske in slovenske ljudske stranke. Sklicujem se na vse priče iz tega kluba, ker se je o tej stvari glasovalo, kajti, kako je mogoče, da kdo pri glasovanju ne ve, o čem se glasuje. S HRSS-om in zemljoradniki nimamo sporazuma, pač pa se pogajamo v cilju zrušenja režima, nasilja in korupcije. Verujemo v svojo slogo, edinstvo in zmago. Na oblast hočemo priti samo ustavnim in parlamentarnim potom, in se bomo tam ravno tako tudi vzdržali. Pribečev je glasoval za vidovdansko ustavo, pa se sedaj brani pred revizijo. Če ustava ni dobra, je nihče ne more braniti. Mi nismo v načelu proti reviziji, ker je treba vse, kar ni dobro, popraviti. Pašić in Pribečev sta nasilnika in krivnika; baje branita ustavo, njih pa je ne izvajajo; zapirata poslance, zabranjujejo časopise, zborovanja itd. Ali ni Markov protokol izdaja države, ali je to ustavno delo? Demokrati ne bodo odstopili od svojih principov za nobeno oblast. Politične linije so točno opredeljene: na prvi strani nasilje, korupcija, partizanstvo in vse, kar bi ne smelo biti, a na drugi strani pravna, svobodna državljanska enakopravnost. Mi smo na drugi strani in ne zavidamo Pribečevu.

Francosko-angleški sporazum, je dosežen. Po svojem povratku iz Francije je izjavil Macdonald novinarjem, da so bila pogajanja sicer težavna, da pa je prišlo do sporazuma. O pogajanjih je bil izdan poseben komuniké, ki ga naj ne »raztrga« časopisje. Komuniké vsebuje popolno obrazložitev vseh vprašanj, ki so se obravnavala v Parizu in ki bodo predmet Londonske konference. Macdonald je dalje izjavil, da nista Francija in Anglija nasprotnika, ki si hilita prijateljstvo, temveč sta resnična prijatelja. Sporazum zahteva potrpljenje in velikodušnost, toda na angleški, ko tudi na francoski strani je dovoljno dobre volje. Ko so hoteli zvedeti časniki razne podrobnosti, je odgovoril Macdonald smehljaje: »Bodite uverjeni, da vsebuje komuniké v resnici le resnico!« Glavne točke komunikéa so: Avtoriteta reparacijske komisije ostane nedotaknjena in je s tem revizija Versajske pogodbe izključena. Pač pa se ustanovi mesto generalnega agenta reparacijske komisije in to mesto naj pripade Ameriki, ki bo tako igrala vlogo razsodnika.

Atentat na romunsko konzulo v Londonu. Iz Londona poročajo, da je neki Rumun, dilaž, streljal na romunsko konzulo, ki ga pa ni zadel. Atentator je zaprt.

Upor v Braziliji bo v najkrajšem času končan, ker je po poročilih braziljske vlade pričakovati kapitulacije upornikov v Sao Paulo v najkrajšem času.

Konflikt med inozemskimi novinarji in nemško vlado.

V Berlinu je nastal te dni oster konflikt med zastopniki inozemskega tiska in nemško vlado. Konflikt je zavzel radi skrajno ostrega nastopa inozemskih novinarjev v Berlinu tako ostre dimenzije, da ga je sedaj nemogoče poravnati z lepa, dasiravno bi nemška vlada to želela.

Konflikt so neposredno izzvala nemška davčna oblastva, ki niso hotela dovoljevati inozemskim novinarjem znižanih pristojbin za vidiranje potnih listov. V Nemčiji velja sedaj namreč predpis, da mora plačati vsak inozemec za potni list, oziroma za nemški vizum za potovanje iz Nemčije 50 zlatih mark; preje je znašala ta pristojbina samo 9 zlatih mark. Ker so davčna oblastva zahtevala za vsak vizum, ki ga je zaprosil kak inozemski novinar za potovanje iz Nemčije, to visoko pristojbino in ker tudi zunanje ministrstvo ni znižalo teh pristojbin, je sklenilo združenje inozemskega tiska v Nemčiji, da prekine vse stike z nemško vlado ter da se ne odzove nobenemu povabilu nemške vlade na konferenco, zborovanja itd. Ravnotako odklanjajo inozemski novinarji tudi vsako sodelovanje pri zborovanjih javnih korporacij in podobnih ustanov.

Nemški vladi je ta konflikt skrajno neprijeten, vendar ga za enkrat ne more sama poravnati, ker je poslalo združenje inozemskega tiska v Berlinu pismo nemškemu kancelarju, znanjem ministru, šefom političnih strank v državnem zboru in diplomatičnemu zboru, v katerem na zelo oster način sporoča, da prekine svoje stike z vlado. Javno mnenje v Nemčiji je večina na strani novinarjev in izjavlja, da je bila dolžnost vlade, dovoliti zastopnikom inozemskega tiska znižane pristojbine. Vendar pa nihče, ravno tako tudi ne skrajna levica, ki se je sicer izrazito zavzela za inozemske novinarje, ne odobrava njihovega osornega nastopa. Konflikt je seveda izzval precejšnjo pozornost po vsem svetu in vlada zato splošno zanimanje, kako bo končal.

Trgovina modnih čevljev
in specializist za ortopedično
in anatomsko obuvalo
Fran Szantner,
Ljubljana, Selenburgova 1.

Primorske vesti.

S prvega nadstropja je padel komaj eno leto stari Felice Murdocco v Vicoło S. Fortunato. Dete se je igralo ob odprtem oknu, pri čemur je zgubilo ravnotežje in padlo s prvega nadstropja na kameniti tlak. Po čudnem naključju se otrok ni popolnoma nič poškodoval. — V hotelu »Milano« v Trstu je bil aretiran neki Agostino Fasalo, ki se je izdal za trgovca iz Aleksandrije. Ko je prišel čas, da bi moral poravnati račun, se je izkazalo, da je mož navaden slepar brez pare v žepu. — Radi nezvestobe svoje ljubice, neke mlade Tržančanke, se je hotel zastrupiti 20 letni Aldo Dettoni,endar so ga pravočasno rešili iz nevarnosti. Sredstvo (za izpremembo) — octova kislina. — Na neki klopi v Viale XX. Settembre se je okoli 11. ure ponoči ustrleli neznan moški, star približno 50 let. Pri njem niso našli nobenih listin. Varok samomora je tudi neznan. — Pri nabiranju vojnega materiala se je smrtno ponesrečil Anton Padovan iz Stare gore. Neki neljuprijazen naboj je nenadoma eksplodiral in grozno raznesel Padovana, ki je v kratkem podlegel dobljenim poškodbam. — 15 letni Josip Petrovič iz Raven se je igral na došip patronki, ki je eksplodirala in močno poškodovala fanta na desni nogi. — V Sentpetru je zblaznel 18 letni Franc Ziani in je v svojem besnilu hotel zažgati ves Sentpetar, Vaščani, ki ga morali zvezati in odvesti v bolnico. — Popotnik okoli sveta je tudi neki Dinu-Dervenski, ki je te dni prišel v Trst in pripovedoval, da se je l. 1922 napotil okoli sveta. Potoval je deloma peš, deloma s kolesom, obšel vse evropske dežele, prebrodil ocean, potoval po Mekski, Kanadi in Ameriki, nato pa preko Francije v Italijo in nazaj v Rumunijo, kjer mu žive starši. Njegov oče je Rumun, a mati Slovanka, nakar je njen sin zelo ponosen.

Sokolstvo.

Poziv! Sokolstvo, sokolstvu naklonjenim organizacijam in občinam. Ker je udeležba jugoslov. sok. vrste na Olimpijadi v Parizu združena z velikimi stroški, se naprošajo člani sokolske organizacije, sokolstvu naklonjene organizacije in občine, da pridno segajo po olimpijskih sredstvih in da tudi drugače z denarnimi prispevki podprejo sokolsko ekspedicijo na pariško Olimpijado. — Cas zbiranja srečk objavljamo pravočasno.

Poziv! Vsi, ki so se priključili za potovanje s sokolsko olimpijsko vrsto v Pariz, naj bodo v soboto 12. t. m. ob tri četrti na 8. zjutraj na glavnem kolodvoru. — Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza.

Ljubljanski Sokol pozivlja svoje članstvo, da se udeleži obveznega okrožnega zleta v Domžalah v nedeljo dne 13. t. m. Telesniško gredo v Domžale zjutraj z vlakom ob 7.55; ostalo članstvo pa s popoldanskim vlakom ob 2. uri. Izkaznice za polovično vožnjo se dobe v odborovi sobi v Narodnem domu v petek in soboto od 7. do 8. ure zvečer. Zdravilo!

Ljubljanski Sokol opozarja brate in sestre na zanimivo predavanje br. Staneta Vidmarja »O zletu bolgarskih »Junakov« v Sofijo«. Predavanje se vrši v torek, dne 15. t. m. na galeriji v telovadnici.

Gospodarstvo.

Tržna poročila.

... došlo Karol IV. temeljni kamen
... Karlova mostu v Praze.

tega občinstvo pozivlja, da se v svojem
lastnem interesu koplje le na prostoru, ki je
za to določen in zavaren.

sobi gostilne Lozar, Rožna ulica, odborovo sejo. Točnost vseh gg. odbornikov je potrebna.

velikane poškodbe, tatvine itd., no lep »čajnes« imate. — Danes ste obdolženi, da ste mazarja Svetožarja Mistečarina z nožem

Sodba: Kriv prestopka § 431 k. z. In se kaznuje z globo 200 Din, ki se izpremeni v slučaju nelstirljivosti v štiridneven zapor.

sobi gostilne Lozar, Rožna ulica, odborovo sejo. Točnost vseh gg. odbornikov je potrebna.

velikane poškodbe, tatvine itd., no lep »čajnes« imate. — Danes ste obdolženi, da ste mazarja Svetožarja Mistečarina z nožem

Izpred sodišča.

tega občinstvo pozivlja, da se v svojem
lastnem interesu koplje le na prostoru, ki je
za to določen in zavaren.

sobi gostilne Lozar, Rožna ulica, odborovo sejo. Točnost vseh gg. odbornikov je potrebna.

velikane poškodbe, tatvine itd., no lep »čajnes« imate. — Danes ste obdolženi, da ste mazarja Svetožarja Mistečarina z nožem

MEM.

